

Brusel 29. listopadu 2024
(OR. en)

16181/24

RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	29. listopadu 2024
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	15304/24 + COR 1
Předmět:	Případná celoevropská iniciativa v oblasti výzkumu a inovací na podporu udržitelného řízení přírodních zdrojů, zabezpečení potravinových systémů a zavádění biohospodářství s využitím potenciálu střední a východní Evropy – závěry Rady (29. listopadu 2024)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o případné celoevropské iniciativě v oblasti výzkumu a inovací na podporu udržitelného řízení přírodních zdrojů, zabezpečení potravinových systémů a zavádění biohospodářství s využitím potenciálu střední a východní Evropy, které schválila Rada na svém 4063. zasedání konaném dne 29. listopadu 2024.

**ZÁVĚRY RADY O PŘÍPADNÉ CELOEVROPSKÉ INICIATIVĚ V OBLASTI VÝZKUMU
A INOVACÍ NA PODPORU UDRŽITELNÉHO ŘÍZENÍ PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ,
ZABEZPEČENÍ POTRAVINOVÝCH SYSTÉMŮ A ZAVÁDĚNÍ BIOHOSPODÁŘSTVÍ
S VYUŽITÍM POTENCIÁLU STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

PŘIPOMÍNÁJÍC:

- závěry Evropské rady ze dne 23. a 24. června 2022¹, v nichž se potvrzuje evropská perspektiva Ukrajiny, Moldavské republiky a Gruzie a zároveň vyjadřuje plné a jednoznačné odhodlání podporovat perspektivu členství západního Balkánu v EU;
- závěry Evropské rady ze dne 26. a 27. října 2023² o konkurenceschopnosti EU, v nichž se zdůrazňuje, že EU potřebuje silnou hospodářskou základnu, která zajistí dlouhodobou konkurenceschopnost EU a rovné podmínky na domácí i celosvětové úrovni;
- své závěry ze dne 29. listopadu 2019³ o aktualizované strategii pro biohospodářství nazvané „Udržitelné biohospodářství pro Evropu: posílení vazby mezi hospodářstvím, společností a životním prostředím“, v níž se uznává úloha iniciativy BIOEAST při provádění strategie EU pro biohospodářství;
- doporučení Rady ze dne 26. listopadu 2021⁴ o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě vydané v souvislosti se sdělením Komise „Nový EVP pro výzkum a inovace“;

¹ Dokument EUCO 24/22.

² Dokument EUCO 14/23.

³ Dokument 14594/19.

⁴ Dokument 13701/21.

- své závěry ze dne 25. dubna 2023⁵ o příležitostech, jež přináší bioekonomika s ohledem na současné výzvy, se zvláštním důrazem na venkovské oblasti, v nichž se Komise a členské státy vybízejí k posílení spolupráce v rámci iniciativy BIOEAST;
- své závěry ze dne 24. května 2024⁶ o konkurenceschopném evropském průmyslu, který je hnací silou naší zelené, digitální a odolné budoucnosti, v nichž se Komise naléhavě vyzývá, aby uznala, že biotechnologie a ekonomika založená na obnovitelných biologických zdrojích jsou základní součástí průmyslové politiky EU, a aby zajistila koordinaci za účelem posílení soudržnosti politik;
- sdělení Komise „Zelená dohoda pro Evropu“ a doprovodné související dokumenty⁷; „Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa“⁸; „Zpráva o pokroku EU při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2023“⁹; „Zajištění naší budoucnosti: „Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti“¹⁰; a „Tvorba budoucnosti s pomocí přírody: posílení biotechnologií a biovýroby v EU“¹¹, v nichž se poukazuje na význam biohospodářství pro podporu ekologické transformace a evropské konkurenceschopnosti,

⁵ Dokument 8406/23.

⁶ Dokument 10127/24.

⁷ Dokument COM(2019) 640 final.

⁸ Dokument COM(2020) 98 final.

⁹ Dokument COM(2023) 653 final.

¹⁰ Dokument COM(2024) 63 final.

¹¹ Dokument COM(2024) 137 final.

1. UZNÁVÁ, že dosažení střednědobých a dlouhodobých cílů Zelené dohody pro Evropu do roku 2030 a 2050 závisí rovněž na udržitelné produkci a využívání biomasy, včetně biologického odpadu. ZDŮRAZŇUJE, že udržitelné a oběhové biohospodářství může přispět k plnění cílů Zelené dohody pro Evropu a současně také posílit konkurenceschopnost Evropy. VÍTÁ informace o plánované aktualizaci biohospodářské strategie EU do konce roku 2025, která by měla posoudit současné společenské, demografické, hospodářské a environmentální výzvy, průmyslový rozměr biohospodářství a jeho vazby na biotechnologie a biovýrobu s cílem přispět k silnějšímu hospodářství EU. Zároveň by měla zohlednit zásadu předběžné opatrnosti a upřednostnit zájmy spotřebitelů. BERE NA VĚDOMÍ rostoucí složitost výzev, jimiž se zabývají výše uvedené strategie, které přesahují hranice členských států a měly by prospěch z širší nadnárodní spolupráce se třetími zeměmi sdílejícími hodnoty a zásady EU.
2. UZNÁVÁ probíhající diskuse týkající se udržitelnosti a konkurenceschopnosti, zejména pokud jde o nezbytné, ale zranitelné přírodní zdroje, jako jsou půdní a sladkovodní zdroje a ekosystémové služby, jakož i zásadní význam zabezpečení evropských potravinových systémů a potenciál inovací a řešení založených na biotechnologiích a biovýroby pro podporu socioekonomického a udržitelného rozvoje v Evropě.
3. VYZDVIHUJE práci vykonanou v tomto ohledu v rámci probíhajících evropských partnerství, mimo jiné v rámci klastru 6 programu Horizont Evropa, jako je společný podnik pro evropské oběhové biohospodářství (CBE JU), který zavedl strategii rozšíření a akční plán s cílem mobilizovat nedostatečně zastoupené zúčastněné strany a příjemce, jakož i pozitivní příklad Partnerství pro výzkum a inovace v oblasti Středomoří (PRIMA) coby nástroje pro posílenou spolupráci se sousedními zeměmi EU. POUKAZUJE na význam synergií a doplňkovosti s misemi, zejména s misemi EU „Obnova našich oceánů a vod“ a „Dohoda o půdě pro Evropu“.

4. KONSTATUJE, že trendy zaznamenané v evropském srovnávacím přehledu inovací naznačují, že členské státy střední a východní Evropy patří převážně mezi rozvíjející se a umírněné inovátory a jejich zastoupení v rámcových programech je nadále nízké. ZDŮRAZŇUJE, že je třeba zvýšit investice na vnitrostátní úrovni a přijmout další opatření s cílem rozšířit účast a podpořit výměnu a zhodnocení vynikající vědy a inovací založených na biotechnologiích v celém Evropském výzkumném prostoru (EVP).
5. KONSTATUJE, že je třeba podporovat udržitelný rozvoj dodavatelských řetězců a obchodních modelů, včetně produktů s vyšší hodnotou, a místní zpracování biologických zdrojů v členských státech střední a východní Evropy, a to tak, aby se zúčastněné strany inkluzivním způsobem a způsobem zdola nahoru zapojovaly do výzkumu, inovací a zavádění udržitelných řešení založených na biotechnologiích s cílem usnadnit přechod Evropy k oběhové a udržitelné budoucnosti.
6. BERE NA VĚDOMÍ úlohu iniciativy BIOEAST při podpoře evropské ekologické a spravedlivé transformace a pokrok, jehož tato iniciativa jakožto platforma se zavedeným koordinačním mechanismem, strukturou a zdroji v posledních letech při určování společných strategických priorit výzkumu a inovací v oblasti agroekologie, odolnosti sladkovodních zdrojů, zabezpečení potravinových systémů a oběhového a udržitelného biohospodářství dosáhla. POUKAZUJE na potenciál sladování politik a předpisů týkajících se biohospodářství na úrovni Unie, zejména pokud jde o vytváření příznivého prostředí pro investice, výzkum, inovace a udržitelný rozvoj v tomto odvětví.
7. BERE NA VĚDOMÍ závazek ministrů odpovědných za zemědělství a výzkum jedenácti členských států účastnících se iniciativy BIOEAST vyjádřený ve společném prohlášení z roku 2019¹², v němž je nastíněn směr dalšího vývoje iniciativy BIOEAST, jakož i závazek rozvíjet partnerství s cílem řešit propojení mezi udržitelnými přírodními zdroji, potravinovými systémy a zaváděním biohospodářství ve střední a východní Evropě, který formou prohlášení podepsaného v červenci 2024 opětovně vyjádřili ministři odpovědní za zemědělství a výzkum deseti členských států.

¹² Dokument 9235/19.

8. UZNÁVÁ, že je třeba posílit otevřenou a inkluzivní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací v oblasti biohospodářství mezi všemi členskými státy EU a současně rozvíjet otevřenou spolupráci se západním Balkánem a kandidátskými zeměmi. BERE NA VĚDOMÍ návrh prohlášení iniciativy BIOEAST, které podepsalo deset členských států a jehož cílem je vytvoření případné celoevropské iniciativy týkající se výzkumu a inovací v oblasti uhlíku, vody, výživy a energetických cyklů prováděných v souvislosti s udržitelným řízením přírodních zdrojů, zabezpečením potravinových systémů a zaváděním biohospodářství a využívající potenciál členských států střední a východní Evropy, západního Balkánu a kandidátských zemí, neboť by tak bylo možné reagovat na místní potřeby přijetím a přizpůsobením vynikajících výsledků výzkumu a inovativních řešení. Signatáři iniciativy BIOEAST se domnívají, že tato případná iniciativa by mohla dále zvýšit evropskou konkurenceschopnost v oblasti biohospodářství, včetně biovýroby a biotechnologií, a zároveň přispět k ochraně a účinnému využívání přírodních zdrojů a zajistit přístup k soukromým i veřejným prostředkům na podporu inovativních řešení založených na biotechnologiích.
9. UZNÁVÁ potřebu hlubší diskuse se všemi členskými státy a Evropskou komisí o úloze výzkumu a inovací při využívání potenciálu biohospodářství členských států střední a východní Evropy, západního Balkánu a kandidátských zemí v souvislosti s evropskou strategickou autonomií. Případná nová iniciativa v oblasti výzkumu a inovací by mohla pomoci při poskytování klíčových znalostí a know-how, posílit vědeckou diplomacii prosazováním a ochranou evropských hodnot, jako je etika výzkumu, integrita a rovnost žen a mužů, jakož i rozvíjet vztahy se západním Balkánem a kandidátskými zeměmi, jakož i jejich stabilitu, prosperitu a udržitelný přechod a řešit odchod talentů. Lepší využívání synergií a větší účast by měly přinést evropskému ekosystému výzkumu a inovací přidanou hodnotu, přispět k zabezpečení potravinových systémů EU tím, že se zvláštní pozornost zaměří na bezpečnost, pravost a jakost potravinářských výrobků a využití odpadu, jakož i pomoci uvolnit potenciál nedostatečně využívané biomasy v EU a na západním Balkánu a kandidátských zemích s pozitivními vedlejšími účinky na celém jednotném trhu a zvýšit evropskou konkurenceschopnost.

10. PŘIPOMÍNÁ přidanou hodnotu nadnárodních iniciativ v oblasti výzkumu a inovací při zavádění nových řešení výzev v oblasti souběžné ekologické a digitální transformace a zdravotních a společenských výzev a POUKAZUJE na naléhavou potřebu projektů udržitelného a vysoce kvalitního designu, které budou prováděny v souladu s vysokou úrovní transparentnosti a standardů. Případná nová celoevropská iniciativa by mohla vést k další strategické spolupráci a měla by definovat jasné cíle, aby se zamezilo překrývání stávajících a nových činností v oblasti výzkumu a inovací na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni, zdvojování financování a zajistila se větší odolnost vůči krizím.
11. VYZÝVÁ proto Komisi, aby při plném respektování jejího práva iniciativy provedla v souladu s platnými postupy analýzu nedostatků s cílem posoudit po konzultaci s odborníky potřebu, proveditelnost a dopad zahájení případné nové celoevropské iniciativy v oblasti výzkumu a inovací se zaměřením na udržitelné řízení přírodních zdrojů, zabezpečení potravinových systémů a zavádění biohospodářství a při využití potenciálu členských států střední a východní Evropy, západního Balkánu a kandidátských zemí a aby přitom zvažila všechny případné varianty. Na základě výsledku této analýzy by mohla být po konzultaci s členskými státy posouzena příprava strategického plánu s cílem zajistit, aby přírodní zdroje členských států, ale i západního Balkánu a kandidátských zemí, mohly být přemísťovány a zhodnocovány na základě vynikajících vědeckých a inovativních technologií špičkové úrovně, které jsou dostupné a žádané v celé EU.
-